

वेश सं० ३०५

विषयः

क्रम सं०

नाम स्वामी

प्रन्थकार

त्र सं० ७-१०, १२-५

लोक सं०

अक्षर सं० (पंक्तौ) ३२

पंक्ति सं० (पृष्ठे)

आकार ६-६ १/२-७

लिपिः देवनागरी

आधार

वि० विवरणम्

002237

३०.७५

षोडशकास्तयः॥ अष्टकौ वात्यष्टिपादो जागती वाष्टकास्तयः॥
 जागतश्चाष्टकश्चाथ्यतिपादो जागती॥ पादास्तयोष्टकास्तयः
 षोडशकास्तयः॥ अष्टकश्चाथ्यतिपादो जागतः षोडशकास्तयः॥
 योष्टकाजागतश्चतुर्थाष्टक इत्यपि॥ परः सप्तकपादास्तुप्रसंगास्त
 यमीरिताः॥ १४॥ इति विनायास्तयः॥ अग्निं न व म च्युद्धं द्य वैश्वा
 मित्रो वायो वाय वैद्रवाय वनेत्रावरुणास्तचा अश्विनाद्वादशा
 श्विनैद्रवै श्वेदेव सारस्वतास्तचाः सपैताः प्रउगदेवतास्तयः
 कर्तुं दशो मातुयुं जं या दहेत्येताः परामीरु लो वि कुचि दि दे रो

सं० नु० १
 ७
 येंद्रो चंद्र मिदं द्रमानमिंद्रिहिगायतिद्वादशानुष्टुभं लिङ्ग
 ग्राजितामामाधु चंद्रसो ग्निद्वादशमेधा तिथिः काण्व आ
 ग्नयमग्निनतिपायोद्गग्निदेवतोनिर्मथ्य आहवनीया न्यो मुस
 मिद्रुद्रतीध्रः समिद्रो वाग्निस्तनूनपो नाराशं सइको वहिदे
 वीन्द्रो रउपासानकौदे योहाताप्रचत सोति स्रोदव्यः सरस
 तीको नारस्यस्तथावनभ्यतिः स्वा हाक्रुतयदुतिप्रत्यवेदे
 वताएतदाप्रीसूक्तमेतान्या न्युक्तदेवतान्येकादश कानि
 त्वनाराशं सान्या प्रशशो कानि एतनूनपो सै निवैश्वदेवमिंद्र

• सोममृतव्यंतत्रैंद्री मारुती त्वाश्राग्नेय्यैंद्री मैत्रावरुणी चतस्रोद्र
 विरोदसं आश्विन्याग्नेय्युदेवताः सर्वत्रात्वीनवेंद्रावरुणाथो
 रेंद्रावरुणयुवाकुपादनि चताविद्राद्रुसीयसीवा सोमानमि
 तिपंचब्राह्मणस्यसाश्चतुर्थ्यामिंद्रश्चसोमश्चपंचम्यादक्षि
 णाचान्याः सादसस्यत्या नाराशंसीवां त्याप्रतिस्यमाग्नि
 मारुतं ॥ १॥ अयमथावाग्नेवमिहपकैंद्राग्नेप्रातर्युजासै
 काचतस्र आश्विन्यस्तथासावित्र्य आग्ने य्योद्देवो
 नामेकैकैंद्राणीवरुणान्यग्नानीनांया वापथिव्येपाथिवी

स० तु १ पदेषु द्वाव्योतो देवो देवी वाती वा श्रुत् विंशतिर्वा यथैकैद्रवा
 यथामैत्रावरुणमन्त्रं त्वती यवे देवपोक्ष्णास्तृचाः शिवा
 आप्त्या वा अर्धाग्नेय्यसंतः पुरु उस्त्रिक पचानुष्टुति
 श्रुत्वा एव विंशतिः शकस्य पंचाना जीर्णतिः श्रुत्वा प्रः स
 कृत्विमावैश्वामित्रो देवगतो वारुणेतु त्रेष्टममादौ काव्याग्नेय्या
 सावित्रस्तृचा गायत्रास्यां चाना गीवाया चित्सेकावसिधदशाग्ने
 यत्वंशसप्तोना गायत्रं यादेवी त्रिष्टुत्रयत्रयावानदपकनुष्टुवा
 दियच्चिद्धो नृखन्त्या परमो सत्यो च प्रजापतेर्हीरिश्चंद्रस्या

८.

त्याकर्म प्रजसावाय चि सप्तपोक्ते मावाह्यधिकी स्माकंपादनि
 चूर्ध्वं श्रुत्वा त्रिष्टुपरोत्वा वा श्रिनोषस्या त्वमग्ने द्युना हिरण्यसूप
 आग्नेये त्रिष्टुवंत्या एमीषो कश्या चंद्रस्य पंचानो ॥ २॥ एतत्रिश्चि
 द्वादशाश्विनं नवम्यस्य त्रिष्टोक्ष्याम्यकादशसावित्रं नवमी जगत्या
 व्याचसांति गोक्ते देवतपदा प्रवो विंशतिः काण्वाद्योर आग्ने
 यंप्रागाथमृर्धे ऊपुयाप्याक्रीकंपे चोना नारुतंहिगायत्रं लुक
 इप्रययद्दशप्रागथं तृत्तिषाष्टौ ब्राह्मणस्य संयं रक्षेति नव
 वरुण मित्राय न्यम्यामध्येत चे आदित्ये न्यो गायत्रे हिसे

स. नु. १ प्रपदशपौष्टकद्रुद्रायनवरैन्द्रतीयानैत्रावरुणीचोत्यस्तचसौ
 न्यासानुष्टुबग्नपकृनाप्रस्कण्वःकाण्वआग्नेयंतुभ्रागायमाद्यो
 हृचोश्चुषसाचत्वमग्नेदशानुष्टुममर्धावीत्यादेवरुषोपचो
 नाश्चिनेतगायत्रे॥३॥अयं दशप्रागाथंतुसहषोकशोषस्यंतु
 पश्चतुक्रमानुष्टुतदुयेसप्तोनास्तोयंनवाद्यागायत्रोत्यस्त
 चोरेगक्षउपनिपदेत्याथवीदिपद्यानि संपेचोनासव्योद्धि
 त्रिष्टुबंतमंगिराइंद्रतुव्यष्टुत्रमिखेन्तस्यव्यायत्सयुइतींद्रगवा
 सानुचो जायतस्यतुनयाइतीनेत्रिष्टुनात्यावकादमा

सत्रिष्टुनामानोत्यात्रिष्टुप्रपष्टमीनवमीचरिवश्चिदष्टो जागतं
 ह्येपप्रवृष्टप्रमहिष्ठायनृचिन्वनाद्यागोतमआग्नेयंहिचतुस्त्रिष्टु
 बंतव्याइसप्तवेश्वानरीयंवहिपेचास्माइदुषो कश॥४॥प्रसप्तोनात्वे
 नववृक्षपंचोनामारुतंत्रिष्टुबंतपरमानेयमद्रापश्चादशपराशरंशा
 त्त्याद्वपदतइयिवनेष्टुश्रीरान्कुक्रोवनेमकादशापप्रदशनिकाव्या
 रयिनीपप्रयंतोनवगौतमारुगणेगायत्रंतुजुपस्वपंचकातेक
 थानित्वागायत्रंतुहिरण्यकेशुद्वादशाव्यातुचोत्रेष्टुनोस्मिहा
 पूर्वोगतयेवामध्यमायथाषोकशेद्रपोक्तं हि यामि स्यान्तिपा

१०
 १०
 तिनोदधु मनु रश्वा चिति ॥ ५ ॥ इन्द्रा नकोपापु पद जग सं
 तं मभा वति जा गतं म सा वि विं शतिः ष क नु ए म औ क्षि ह पा तं गा
 यत्रे त्रे ष्ठी ना स्तः जाः प्र गायः प्र य छ द श मा रु ते ह पं च म्वा ।
 त्वा त्रे ष्ठी भी मा रु ती द श ग य त्रं प्र य क्ष सः ष द्वा ग तं मा वि द्यु
 म् दि शी श्रं य इ स्तार पे ॥ की प च मी वि रा द्वा र पा ना द
 श व धे दे वं तं प क श्वा उ स त्त मी व तं ग त्यः पृ ष्ठी वि द्वा इ स्था १०
 न क्र जु नी तं गा य त्त मं न नु ए ष्ठे स तं न वा धि का सा म्भ
 पं च म्वा दि गा व त्वा द्वा द शी ह कौ ता उ त्वा द्वा नो प सं च

द्वे ए का द शो व सा य वा न्त ये स प्र त्त यान व द्वा वि षो द से प नो
 ष्टा भु च ये गा य त्रं वं वा न र श्य त् चं वं श्वा न री यं जा त वे
 द स ए का जा त वे द स्य म त दा दी न्य क भू यां स स्त स ह स
 म त लु क श्य प र्ष स यो व षे को ना वा षी गि रा ऋ ऋ षो व
 री षं स ह दे व न य मा न सु रा च सः प्र मं दि न ए का द श कु ली
 अ त्तु स्त्रि षु वं त मा द्या ग र्भ स्वा वि ण्यु प नि ष दि मो ते त्या त्रि
 षु ष्ठ प त्त त्ते यो नि र्म वं चं द मा ए को ना ष्य स्त्रि तो वा वं श्च दे
 वं हि पा क्त मं त्या ष्ठ त्रि षु व ष मी म हा व ह ती य व म च्यं द्र मि च

॥१२॥

सप्तत्रिंशत्तं यज्ञस्तु च यज्ञे द्राम्नी सप्तो न्यो द्राम्नी तु विल्यष्टौ
ततं नयान्नं यंतु पंचम्यं त्रिंशत्तं सप्तम्यं चोत्था त्रिंशत्तं
पंचम्यं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं
॥७॥ इदं विंशतिं प्रत्येदिती पाई जीमान् भ्रमा एका दश
शेद्विंशत्तं त्रिंशत्तं पट्टसायं नोत्थाभ्यां पंचम्यं त्रिंशत्तं
यो द्राम्नी तमस उगिक् उरुत उगिक् त्रिंशत्तं पंचम्यं त्रिंशत्तं
दशमो रथं दशमो रथं काश च दशमो रथं त्रिंशत्तं
न्याया मा वत्री द्विंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं

॥१२॥

एतन्मोचं च प्रीतं सुशिरा यथा क्षीरं सुहृत्पिष्टा रव हती क
तत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं
॥८॥ इति प्रथमाष्टकं समाप्तः ॥ ॥ प्रथमं च दशमं प्राजा विराड्
पृथुः सप्तो नोत्था त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं
दानस्तुतिरुपजगत्यां च संदानिति कक्षीयान्द नर्तुष्टः पंच
त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं त्रिंशत्तं
ईम्प्योः संवा दोग्नि म् कादश परुषे पौ दे वा दश सिरा ग्नयं
तु पारुषे पौ सर्वं मात्यं तत्राति च त्रिः पश्यं यं जीय ता शैर्यं

सं ३३
१३

त्वमेकादशवर्षे दवी प्रधा वीति शक्यं यद्वि रं त्यं द्रया
न्या र्द्वि द्वा त्रि चतु र्दश य स त्र त्र या व यं प जं वं त मे न्द्रा पा र्बो तो
ई च्छे उ म स त्रि दो त्रि द्वा त्रि स्रानु द्वा नो गो य वी च्छे त्रि र्द्वि
स त्र्या प ज्ञा य ज्ये त्वा र्द्वि स्ती ण्ण नि य च त्वा र्थ्या र्थाः पंचे द्वा
श्रा यं त्वा अ र्थो प्र ह्नु स त्र म च्छे व र्ण नो र्थ्ये लि गो त्त्र द्वा र्थ
ते अ त्वा त्रि द्वा ॥ १ ॥ कु तु म त् च र्त्त श क र् प्र प्र र्त्तु द्वा
पौ त् म स्त श्रा य ले का द्वा श यं अ द वी त्त्रा व र्ण न्या ण्ण न्य
स्ति स र्त्त म्नि वी नारु त्वा र्त्त मी वा र्त्त त्वा र्त्त व श्च द्वा र्त्तया ॥ १ ॥

श

त्रि द्वा च्छे मी वृ ह्नी वे श्च द्वा म्त्त दे व म न्या सा म पि र्त्त त्र
यो गै र्त्त श्च द्वा त्त्त र्त्त म्त्त म्त्त द्वा ग व र्त्त ग सा द्वा र्त्त व र्त्त व र्त्त
स त्त्रा नारु त्वा र्त्त म्त्त अ ज्त्त आ ज्त्त यं त्त्त त्रि द्वा र्त्त त्त्त त्रि द्वा र्त्त
द श मी वा व र्त्त त्त्त स म्त्त आ प्त्त य आ नु द्वा म्त्त यं द्वा प्र त्त्त
सी म द्वा व र्त्त यं त्त्त त्रि द्वा र्त्त म्त्त त्त्त प्र स त्त्र जा त्त्त ग त्त्त त्त्त प्त्त त्त्त
चो त्त्वा त्रि द्वा र्त्त त्रि द्वा र्त्त नै क्त्त थाम्त्त यी न्त्त र्त्तः स वै र्त्त ज्त्त पु र्त्त त्त्त च्छे
द्वि र्त्त म्त्त त्रि द्वा र्त्त म्त्त च्छे व र्त्त णि जा ग त्त्त म्त्त य्त्त य्त्त यु व स त्त्र य ज्त्त
म ह्त्त च्छे त्त्त वि द्वाः म्त्त द्वा र्त्त व र्त्त प्र वा जा ग त्त्त त्त्त द्वा र्त्त श्च स्त चो

नवपंचावधिपलाशिनंचंभ्ये त्रिपुत्रैः ॥२॥ वस्तुअत्यानु
 छुप्रयावापचयावापयिती वंदुजागतंतु ते हि किमुभ्रं
 पलनाभं वत्रिपुत्रं तं ना नाचत्रिकाभस्तु तिसुत तीयाप
 त्याजगवोपदं दः ससोनाभ्यदिपचाश्वे ल्यसु वंचेत
 कनास्थापनप्रभप्रतिवास्याचन प्रायेणज्ञानवाक्षाश्वरप्र
 शासाचपंचपादंसाकेजा न्यां प्रज्ञायज्ञयं सशिदुं सदाहं गनी
 गरीरिति जनत्यएतदंतं तु वे अदवंतस्यासमुद्राडतिवाचः
 समुद्राज्यापोक्षरं साप्रस्तार पतिः शकमवनि तिशकधूमउ

॥१४॥

आणं पश्चिमि निसोमं च यः केशिन इत्यग्निः स्वर्गो वायुश्चैव शिव
 श्रवार्वाग्वाच इदं मित्रं सोयी इदं शक्तिं बल्यं सस्यं काल
 चक्रवर्णं नयस्तं सरस्वत्ये यज्ञेन साध्यं परं नुष्टुमौरीपत्रं
 न्याग्निदेवतावात्या सरस्वते स्वर्गीयवाक्यापंचो नासंवाद्
 स्तृतीयाघयुजो मरुतां वाक्यं मत्स्यस्तृचोगस्त्यस्य च शिष्टा इदं
 स्वकादशी च मरुत्वोस्त्रिंशो देवता ॥३॥ तन्वगस्त्यो मारुतं हि हि
 त्रिपुत्रं न मित्रावरुणयोर्दक्षितयो र्वशीमप्सरसं दृष्ट्वा वास
 तीवरं कुमैरेतोपतत्ततो गस्त्यवसिष्ठावजायेतां सरस्वमेकाद

॥१५॥

शाश्वन्दीपनादशत्रिंशद्विंशत्तमो म हो द्वितीयादि शयननूनं प
 चा गत्येने देहविधि मरुता मु चोतइ दोग क्यया शयादे एइ
 स्तत्राद्या त तीया चैव वा क्ये च लु थि चा दो बहती ति स्त्रा लु पु म
 प्रतिवाः पण्मा रुते लु च त स्त्रा त्वा म रुत्वे ती यां श्रित्र लु च
 जायत्र मा य ल्हा हा ना ल्ये राजा द शं म स्त्रि प ला लु ए मं तु नि
 पुंवे तं त्या चा स्त्रे या न्नीवी कां म स्त्रि न लु च र्प थि प्राः य
 चं यद्वा त्या पुंकेः पुंका पुंका ली पा मु द्रया अ म ल्य स्य च रु
 ची न्यो र ल्यथे ह या दे श्मु ली त वा सी व ल न चा र्य ल्ये व रु त्या ती ज ॥१५॥

पश्यंयु वे र्द श भिन्न वै कं दु न वा न् दि द म शै प कां तो त्रि पु भौ
 त युं जा थो षट् ॥४॥ ता या कं त र्का द श घा वा ए थि वी य मा ना
 वै भ्ये र्द वै पि तु न्ये न्न लु ति गी य त्रे त्या चा लु पु पं ग भा र ती यो लं
 पंच म्या चा श्र ति स्त्रा लु पु मी त्या ब ह ती वां स मि द्वा पि यो मि न या
 था वा न्ये य म न वी णं वा ह स्य त्यं कं क तः वा ल शो प नि ष द्पु ण
 सा र्य मा लु पु भं वि ष शं का वा न ग ल्यः प्रा ब्र वी द् श म्या चा श्र ति स्त्रा
 महा पुं यो म हा ब ह ती चं य आं गि र सः शौ न हो त्रो म् लु गी भा गी व
 शौ न को न वं स म् ल स म शे द्वि ती य म ड ल म प श्यं त्य मं न जा ग त लु

सं. नं. २

१६

१६

१६

यज्ञेन स होनाय मिक्षु एकीकादशा प्रसूमी ज गती द्वे नवसो
 नाहुति नो गी वोरु हाता या वा नुष्टमभि मां न गायत्रे क्विष्टपदा
 जयन्ति वा त्या नुष्टमपानि हो ता जो रुच भुवि नो न द्वि रा
 दृष्ट्या म् म त न्मो वा जो ताः पंचो न न त्क स शो नी त्या चि पु व
 भो य जो म् द रा प्र व द रा प्र व न वा त्या चि पु व त द न्म द्वि द्वि पु व
 तं प्रा त रा म् भ व य त स नो वि रा ड या चि च्च जित भु व चि पु व तं
 चि क र्क क पु च तु क्क भ र्वा य ति शै कर मं त्या छि च्च गि णा नी
 मो को ना वा नि ण स्य त्ये ह षो ई स त्या क्क द र्क लि गाः प च द श्य

६

तं चि पु मो व द ता स प्रा धी ल श्य त्या चि पु पू षा द शी च शो दी चं धा नः
 पं व जा ग तं क्क च्च त्क दं म मा गी र ल्यु ना र्क मो गा स्त द न्
 दो हि वा दि त्य मि द मे का द रा वा रु णं मु षो त्या दुः च्च पु न शि च्च
 ध त वृ ताः स स वै श्व वं दे व म् त मे का द रा ज ग त्यं तं ष षी द्रा सा
 र मी स च्च ति च्च मि ति सार स्य तो र्क चो यो नो वा र्क स्य त्या तं वो म
 रु त्य म्मा कं स स वै श्व दे वं चि पु व तं म ल्य मे शो जा ग ती च्च नु षु
 ये तं या वा प धि लो क्क द ए षो त्या प्र यो वा वे दे रा का सि नी वा ल्यो
 र त्या लि गो च्च दे व ता ले प चो ना र्क द्वा रा व रा मारु ता च्च पु व तं

10 नु 0
17 21 शु

सुपेनयेन श्री वेत्तुभ्यं द क्व व्य तुजागतं तं ॥७॥ मंदस्वादुश्च ए
कादसा विचंरा वागे वा श्रु वा विने सोमां प्र व सांणा पट्टे सा मा
पो जं मे त्यो र्दं र्वा थ दि ते वी असे का मा व व मु क्ता दे व ती पे ड ने
णा व तु ल चं ये द वा व वी था का ए थि यो त्य स्त यो हा वि र्दं नी
वा त ती या पा दी वा जियां चि त मे नु र्दु नी य ह ती चं का नि क्र द
त चं प्र द क्षि णि ज्ञा ज तं म च्च ति श क् र्वा र्थि र्वा न्या र्थि र्च
नि वा स्य मा नं श कुं तं तु रा व कु शिक स्वे धी र थि र्दु र्दु ल्य पुत्र
मि अ च्च नि च र्थ च चार स्य इ ए व न थी पु त्रा ज जे मा वि ना वि श्वी ॥ २० ॥

मित्राः सतती ये मंड ल म पश्यं स्ता म स्य च्चि क्तं वे श्वा न रा पं
यो नो वे श्वा न री ये तु जा न तं तुं वे श्वा न रा ये का द रा स मि त्स मि
अ पि यं प्र त्यग्निः प्र का र व इ त्या ग्नि य यो र न्या सा म वि नि पा लो ह
श्यते ॥ ८ ॥ इ ति द्वि ती या श कः स मा सः ॥ ॥ प्र ये जं ति यू प स्तु तिः प
श्वा घा मि र्ब ह वां त्या व अ न्य श्मी वै श्व दे वी वा त ती या स स ग्या व नु र्दु
भो स र्वा यो न व वा र्दं तं त्रि ए वं तं च्चाम ग्न ओ छि ह म ग्नि र्हा ता गाय
त्रं चिं द्रा ग्नी रं द्रा ग्नं प्र वः स स च्च प म स्या नु ए नं मा हो ता वि पा ज सा
का त्यो ल्की ल स्त य म ग्निः पट्ट प्रा गा र्थं स मि च्च मा नः प चं क तौ वै

स० नु० श्चामित्रस्तं न वा नो जिग्नि होता रं गा यो हाग्नि मुष स मा का व
 १-८ येश्वदेव्यो विम नश्चिद्व नु० उभो विराट् रूपा सतो ब्रह्मती चो यस
 उपात्या नु० पु० शिथ्येभ्यो ग्निभ्यो निर्मथितो देव अवा देवा वा तश्च
 नारतो ततो वा सतो ब्रह्मत्येन सह स मा भूव मा धा नु० उ० ग्निदि
 वा वैराजो मुपात्याग्निद्री वश्वा नरे न वल वा वश्वा नरीयमातुल
 जा गतो दृ० अ० त्मस्तु निर्वी ह्वी त्मगी लो त्या पा व्या यस्तुतिः प्रय
 यं क्रान्ता यत्र तुल्यं तव्या वा वा मल पसा पटु तती वा सु ति नु नि
 दृ० उ० न त्या स्ती द वा क श वा च तु थ इ द श मी द श वा नु० नः ॥१८॥

श्री
 चंद्राय
 नमः

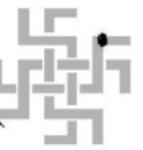
षष्ठेकादशुपात्ये चतुर्गत्याः पंचम्यस्त्रिन्शो वा ॥१९॥ इष्टं निषधि
 केंद्र शासत्कुशिको विभ्या मित्रं व वा भूते रिद सो मश्वां प्र पत्रं
 ताना सशाना संवा रो न दीभिर्विभ्या मित्रस्यो तिती थी स्त न दी वा क्री
 चतुर्षिष्यश्च मी द श मां षष्ठी सप्तम्या स्त्रिं द स्तुति रं त्या नु० पु० वं दः पू
 मिं दे का द शं ति श ह री द मा म्पू पा त्या घो रो पश्यं स्तानि र्द हे अ स्य मा
 नेति श्रूयते वा र्च ह त्या यत्री गा त्र म त्या नु० पु० व भित ष्ट व द श प्र जा प तिः स
 वैश्चामित्रो वा च्यो वां दे वा तौ न वै को पी द म ति न वं ॥२०॥ इंद्रा गा य
 त्रं त्या ल न उ प न आ पा ल्य शौ व यं ते पंच बा र्ह तं त्या म दै यु ध स्य म रु यो

सर्वी ३३
॥ १२ ॥
३३

स्तत्रोहंशंसा महाविद्रः स्वाहा चर्षणी धृतं द्वादशाद्योत्तचौ जागते
गायत्रौ धानो वंत्तमहो हू कीर्त्तमायत्रं पक्षी जगती द्वा पर्व ताच
चतुर्थे शान्तिराद्ये द्वा पर्व ती पंचदश्या दि दे वा च्छे स स र्प र्थे च तस्ती
र थो मस्तु त र्थो त्या मिशया था स्तां वसिष्ठे पिण्या न वे सि धा
श्र ण्वेति द रा मीषा क स्त्रो ज म लोत्र द्या द शी गा यत्री द्वा दश वि
शी द्वा विश्वामोश्या द शी व ह ती नं म ह व थि को क्तु गा यत्री
ज्य ति हि वै श्वे दे वं ह व यं ता ३ ॥ ॥ न ता शेष म प ट वं कु न
व श्वि नं मि रो नं च तः गी य ज्यं त मि हे ह स द्वा नं व ज ग ती त

॥ १२ ॥

चोत्येन्द्र शो प उ व ख्य मि मा उ न नं द्रा च र ण वा हे स्य त्यं वा उ
रा वित्र सो म्य मे वा व रु णा ज्य चा उं लो ज म द ग्न्वा धी वा च तु र्था
या गा चो यः पूजां य तु द व पि ट न नु थ्रा न्य च दं रा णि श्रु नः
श्वे न र त्पे जे द्वा व त्य र्थं मा ह र न्म धु य स्य स वा न द वा गी त
म श्व तु र्थं न ड लं म प श्य त्वां ह्य जे ति श ति र श्य ति ज ग ती च ति
रु पा या श्र त स्तो वा रु प य श्र वा या म त्यं ध्वा दः पा क शां धा रो द्वा
क णु ष पं चो ना रा क्षा ध्वा ॥ ४ ॥ वै श्वान रा य वै श्वान री यं म ध्वं उ
षु का द शां प य मि हा दौ ज ग ती पं चा नु षु भो दू तं वा शे गा य त्त्वे

स० नु० अ० प्र० वा० ने० त मघपद पांक्तं पंचमी महापद पंक्तिरं त्योति
 ॥२०॥ कच लु अरिषशु पांत्या वा स स म्याः पंच को मुख्या त तीयः
 सश को नव क आ ए म्याः पंच काः पाद अतु कः स श के स्त्रे
 पु न अ म दं प्र य स्त्रा प्र त्य मिः पंच लि गो रु दे व तं ल के प्र ली
 गिर गि हो ला द श गा य च म पि जी धा दि ति द्वा म्या सो म के
 सा ह दे थ म न्य व दू त्प रा म्या न स्त्रा श्रि ना वा यु र पा च ता स
 त्यः स के र्द च न ली अ वि प्र्या मे क पु द्वा यं पं थाः स शो वा स्त्रे
 वी दं द्वा दि ति वा म दे वी नी ॥ ५ ॥ ए का द श न आ या तु य ॥ २० ॥

नः क थो पां त्या म्ति स्व न र त दे व्यो वां का सु ए ति रा पां त्या नु पु पू
 को अ घा टा व हं म नुः स श्वा धा नि स्ति श मि रिं द मि वा ल्दे नः
 म पि स्त्र श वे द्रो वा न्ना न प रा न वा धो वा श्ये न स्त्र ति गे नः
 नु पं चो त्या श लो क्ती री त्या यु जे द्वा सो मं वा न स्त्र तो न थि अ तु
 विं श ति दि व श्रि ल च उ ष स्य - गा य चं स ए म्यं त्ये अ लु पु
 भौ क या पं चो ना भी षु पा द नि च दा ल न अ तु विं श ति र त्य
 म्या मे द्वा श्यो स्त्र लौ ॥ ६ ॥ प्र ऋ भु म्य ए का द श भ व वा च र भु वि

10नु०)

11००

मुपेनयेन श्री येतुभ्ये य क्व व्व तु जा गतं तं ॥१०॥ मंदस्योदुथा ए
 कादसा विचित्रा वा जे वा हा वा विने सोमां प्र प्र सांणा पट्ट सांमा
 जो जं मं त्यो ई चो यदि ते श्री प्रो से का ना य च सु क्ता दे व ती प्र उ ने
 पा ये तु ल च वे द वा प की या वा य धि आ त्य स्त्व जो ही वि द्वां नी
 वा ल ती यः पा दो या नि यो चि त मे नु र्मु भो क ह ती च क म्प क द
 र च प्र द क्षि णि जा ग तं म च नि श क र्य र्थि र्थे ता न्या स धि र व्य
 नि वा स्य मा नं श कुं तं तु श्र प कु शिक स्वे पी र थि र्थि इ ह त्य पु न
 पि अ च्छ नि च र्ये च चार स्ये इ ए व ता थी पु न्ना ज र मा वि ना वि श्री ॥१०॥

मित्राः स ल ती यं न ड ल म य श्यं त्वा न स्य अ धि क्तां वै श्वा न रा पं
 चो नां वै श्वा न री यं तु जा ग तं तुं वै श्वा न रा ये का द रा स मि त्स मि
 दा धि र्यः प्र त्यग्निः प्र का र व ई त्याग्ने य यो र न्या सा म धि नि पा तो ह
 श्यते ॥८॥ इति द्वि ती या श कः स माप्तः ॥ ॥ प्र ये जं ति यू प स्तु तिः ष
 श्वा घा मि र्व ह वो त्या वृ अ न्य ष मी वै श्व दे वी वा ल ती या स प्र म्या व नु र्मु
 भो स ख्यो न व या र्हं तं त्रि ए वं तं च्या म ग्न ओ छि ह मग्नि र्हा ता गाय
 त्रं चि द्वाग्नी रं द्राग्नें प्र वः स प्र च्छ प म ख्या नु ए नं मा हो ता वि पा ल सा
 का त्यो त्की ल स्त्व य मग्निः षट् प्रा गा र्थे स मि च्य मा नः पंच के तौ वै

स० नु० भ्यामि च स्तं न वा नो अग्निं होता रीगा यी हाग्निं मुप स ना वां वा
 १-२
 वैश्वदेवो विसे न न्निष्टु न नुष्टु नो विराट् रूपा सतो वृहती चां ये स
 उपात्वा नुष्टु शुभे भ्याग्नि भ्याग्नि म् थिले दे व न वा दे वा वा तश्च
 ना रतो क ती वा सतो वृ हत्ये न स रु स्व गी पृत्र मा प्रा नुष्टु व न्निदि
 वा वे स जं मु यो त्याग्नि प्री वे भ्या न रे न व ल नो वे भ्या न री पं मा रु लो
 जा ग तो द्र च आत्म स्त नि वी र्गु री त्म गी तां त्यो पा च्या य स्त तिः प्र व
 ये जा ना गा पृत्रे लु लु त ज्यो वा गा न ज प स प र्द क ती वा शु चि नु वि
 टु पू ज न त्या क्ती दे वा क शा वा ये तु थ ई द रा मी द्रो र श्या नुष्टु नो

॥१०॥

ॐ नमो
 श्री गणेशाय
 नमः

षडैकादशुपात्वे चतुर्जल्यः पंचम्यस्त्रिभ्यो वा ॥१॥ इति अथ चि
 केंद्रं शासत्कृशिको विभ्यामि च एव वा अतदिदसो मन्त्रो नाप पर्व
 तानासक्षाना संवा रों नदीभिर्विभ्यामि च स्यात्तितीर्थोस्त न नदीया क्री
 चतुःषिष्यश्चमीदशम्याः षष्ठी सप्तम्या स्त्रिं दस्त हि रत्या नुष्टु विदः क
 मिंदेकादशतिशहरी इमा म्पू पात्वा वा रा प र्य स्ता निर्द हे छस्य मा
 नेति भूयते वा र्च ह त्या य त्री गा त्र म त्या नुष्टु व भित ष्टे व द श प्र जा प तिः स
 वैश्यामि त्रो वा च्यो वां दे वा तौ न वै को पी दे म ति न वं ॥२॥ इदं वा गा य
 त्रं स्यात्त न उ प न आ पा ल्य षो व यं ते पंच वा र्हे तं त्या मं दे यु धस्य म रु यो

सर्वो नु
॥१२॥
पुनः

सद्योऽहं शंभो महाविन्द्रः स्वाहा चर्षणी धृतं द्वादशाद्योत्तरो जागत
गायत्रो धाने वेतम ह्योर्षु कीर्त्तयन्ने पद्मी जगती द्वा पर्व ताच
वतर्षि शंभो राघो द्वा भवती पंचदश्या दि ह्ये राचे ससर्षे च तस्या
रथं गच्छ तयोत्वा मिशयाथा स्ता वा तदं विन्द्या नव सि धाः
श्रुत्वा तदशमी पाक स्यात्त म लोचन याद शीमा पची द्वादश्या
शी द्वा विंशत्या मोशय शी च हती नं मह बधिको र्त्तु गात्रे
जायति हि वै श्रुदे तं ह्ये यं ॥३॥ न ता शेष म पद व कुर्त्तु
वा धि नं मि शो नं नः गीय ज्यं त मि हे ह स शो भे व ज्ञा मा र त

॥१२॥

चोत्पद्यं द्वा श्री पउप ख्य मि मा उ ध नं द्वा व र ण वा हे स्व त्यं क उ
रा वि च सा म्य मे ना व र ण द्वा वा उं लो ज म द ग्न्या पो वा च तु स्या
द्या ग त्र्यो यः पूजा यितु द व पित म नु थ्या न्य च द्वा त्र णि श्रु जः
शे न र त्पे गे द्वा व त्य थं मा ह र न्म कु य स्य स वा न दे वा गी त
म श्रु तु र्थं म ड लं म पश्य न्त्वा स ग्ने विं श ति र श्य ति ज ग ती च ति
रु पा ध्या श्र त स्तो वा रु प य श्र वा यो म त्यं श्वा दः पा क शं धा रो द्वा
क लु ष पं चो ना रु क्षा ध्या ॥४॥ वै श्वा न रा य वै श्वा न री य म र्ध्वं ऊ
षु का द शां य मि हा दौ ज ग ती पं चा नु षु भो दू तं वो षो गा य त्र त्व

स० नु० नमः काने तमघपद पांक्तं पंचमी महापद पंक्ति रं व्योक्ति
 ॥२०॥ कच लु धरिषश्च पांत्या वा सप्तम्याः पंचको मुख्यात्तीयः
 सप्तको नवकश्चाष्टम्याः पंचकोः पादश्चतुष्कः सप्तके स
 ए नश्च नदं पद्यस्ता प्रत्यभिः पंचलिगो लु देवतं लके प्रत्य
 गिरग्निर्होता दशगा यत्र म पित्री भदि लिष्टाभ्यांसा मकं
 साहृदेव्यमन्यवदत्ताभ्यामस्त्य श्विना वायुरयाचतास
 त्यः सके ई च नर्हा अलिङ्गा मेक पृथगं यथाः सप्तवास्त
 वोदं द्रादि त्रयो मदेवीनी ॥ पा॥ एकैका दशान आयातुय ॥ २० ॥

नः वाथो पांत्यास्ति संवत्तदेव्या वांका सुष्टितिरा पांत्यानुष्टुप
 को अथाष्टवहं मनुः सप्तधा निक्षिप्तमिदिमवात्मन
 मधिस्तुशवेद्रो वात्मानं पश नवाधौ वाश्य नस्तुतिर्गर्भ
 नुपंचांत्याशब्दाक्तीत्या युजै द्रासामं वांनस्तुतान्दी अत्रु
 विशतिदि वश्चित् चउ तस्य - गायत्रंष्टम्यं त्यजनुष्टु
 भौक्या पंचो नाभीषु पाद निच दात् नश्चतुर्विंशतिरत्य
 म्यामै द्रा श्योस्तुतौ ॥ ६ ॥ प्रक्रम्य एकादशार्धं वाचरभुवि

सं० नु०
॥२२॥

भ्यो होप न गान श्रो जं व्या विरु बु प नो शे च तु र नु ए वं त नु
तो हि द श द धि क्रं हि घा वा ट थि व्या ज्ञ शं प तं नु मु प र द
चि का वाः पं च च त सौ व्या ज ग लो व्या स गी द्वा वा मे का द
शे द्वा व र गं तु म न द्वि ती द श च स द एवः पा र कृ त्त वः पृ का धा
आ त्म स्त वः क उ भ व स्त ए यु च र नो व्या ज मी हा सा हो त्रा
जा श्वि नं हि त वा मे घ स्या धृ वं त म नो य व्या घ र वा वृ द्धं
तु ना य च वा या च तु कृ म नु तु नं ज्ञा धी वा य व्या वि हि पं च वा ॥२२॥

य बं मि द वां प कें द्रा प्रा हे स्य लं ग य त्रं य स्त स्तं नै का द श वा ही
स्य स्य मे ले एं ड्रा वा पो ल्य ज ग ती ॥७॥ वृ द मु प स्य तु प्र ति
व्या स म ग य त्रं त द्व व स्य सा वि त्रं तु जा ग तं न वृ द्ध कः प र त्रि उ
वं त को क वा द श वै श्वे द वं त्रि गाय त्रं त तु न ही स म द्या वा ए
थि वी यं क्षे त्र स्या थो ति स्रः क्षे त्र प त्याः शु ना थ का प र पुर
उ क्षि क् सा त्या च शु ना सी र ग्या मु पा ल्य सी ता ये य त चा नु
ए ता वा द्या च तु र्थं च स मु द्रा दृ मि रे का द श ग्ने यं ज ग त्यं तं नो र्थे वा
पं वा ग व्यं वा द्य त स्तु ति वी न नो त्रि यो नो मो त्रि यं व म मं ड ले नु

३५
२५

भ्यां मासु तं ह तत्पत्तिः प्रसंगे च हो वेद के क शक कु च ह त्व नुष्टु यु
रठ छि के के कु श तो व ह लो गा व नी स ता व रु ती के कु नो गा व
नी स तो व रु ती व श र पत्तिः क र श तो व रु ती प्र श दी व प के
नी गा व त ए प र्वा निष्टु च व न्य वे द श ल्या त्रिष्टु व न न व क ह तं ह
ती या स र म्भ श लो व ह ल्या वार क री डी ट्रिष्टु व तं त तु प्र व स र्ग नि
ष्टु व ल वी क ह्नि ग ल्यं त भ ग्नि वे च वी के टी की ना गा व त्र ल्या य न्य
च व द द श्ची त रं त पु र्ण नी क र्ण श र्च वी ति न रु त भ्र न न ड ह्नि
श शं स र्वा च त रं त न हि धो ग शी य री प च न्य नुष्टु व न व री स तो

(२५)

च हं य ते न न व भ्र त वि न ना व रु णं वे त र ॥ ३ ॥ च र ल स्य ख श र्च नी
जा ग ग तं य रु णं प च्च तं लु व भि के त प ड्रा त ह वी आ चि के ता न ३
ष्टु मं तु व कि त्या पं च य ज तं प्र बो गा व नी री रो च ना च रु षु त च्च न्य
लु रू रू णा गा व त्रं ना न लु चं वा रु व रु आ नि च्च ओ छि ह व द वृ द श प
र उ रा भि नं त दानुष्टु मं तु वृ षः प्रति न वा त स्यः पा ल्म ना ति प च्च नि
द्रा त र्था वा णा भि नौ न वं स र व च्चि स्यु छि गा दि च तु थ र्चि ष्टु यं चा
नु ष्टु मी त्याः पं च ग र्म स्था पि ष्य ट प नि प न्म ह द स श स त्य श्र वा ड
षं स्यं तु पां क्तु द्यु त घा मा न प च्चु ज तं पं च श्या वा भ्यः स्था पि त्रं तु ज

॥१॥ ॐ गं तं तत्त्वोत्तुं नैव जायते माया तुष्टं च अदृशा विधाते नैव तुष्टा वा
 स्ति सा जगत्सु तेषां तानुष्टुत्तुत्वात् तत्रैवापि नैव माया तुष्टं न प्रसूया
 जेष्टे वा रुपा निजानीयते अमाया तुष्टं संविगद्ये तत उजाय
 च वगमरु-माकृतमतिजागते चाले स्वल्पा सादृशजायते प्रसूते
 लमय विनीयते मद्राया ॥ अथा चैव तद्वद जा तुष्टं नैव प्रसूये
 तमान जयमायत ही च मरुत न व्यस्तस्वर्षे नैव आनरी द्योपि
 दिजगत्सु तं प्रसूयन्त्या विष्टु चरु अथ रीयो दिष्टु तं यत स्वकल्पे
 अस्तु दिष्ट्या न्यायतानुष्टु नैव शक्यते तमि न इष्टी नो जागद्व्यने ॥१॥

विद्यो जागते शान्तान्तास्तुतीया प्रचदस्वी पथ्यति राक्षस्ये तुष्टु
 अहत्या उपात्तये मद्रा च चारि शक्त्यने वर्धयाना या पथी च
 स प्रविश्य नुष्टु प्रविष्टु यवे चांत्या ॥ १ ॥ पिव पं यो नैव इष्टु मद्रिप
 दोतं तमष्टु ह न हास्व हा नो यो न विष्टु वि त इमा उष्टु शन
 वम्यु पां ये वे अद्वयो य ए क ए वा दश सु त इ इ श च पा या त न व अ
 श्री नाष्टो कि म स्यो त्या श्री ध मा न स्या न्या व ति नो दान स्तु ति रा गा
 वोग व्यं द्वि ती ये द्री यो अ पा दो त्या नुष्टु प्र जा ग त स्तु चो द्वि ती या
 दिः ॥ ६ ॥ इष्टु वरु अ यः पं चां स्तु रे कः सु हो त स्तु च तु र्थ श क्ये प्रु यो

संस्तु
॥२॥

म्यायाः पद्मपत्रं अहर्द्वैशीजगती सुहोत्रा नो नुक्तगोत्रा नारद
जापोनाकहस्यते दींते वी भरतस्य वपंद्रापो छतगा ह यपत्रं
वेद्योपन-ननुदुशेषुषं नेहिवीषय ए नमंत्या न एवंद्रान्वच
अक्तंचलुष्टं देती वाज गती प्र नदशं नमं वी इवंचतुरं
वंतंश्रयपंजा नागा यत्रं त्रिचिपु शादिचिपु चहलुष्टुं
प्रियं पद्मं सा रस्यतं निजमत्यादिजगती निष्टुं वंतां ॥२॥
इतिचलुष्टुं वः स सा माः ॥ ॥ स्तुप एकादशां वं तुक्तुं
हीतं च ह नमाशा वरा कुदुमि ये प तु य स्ये न मा स्या च ॥ ॥

॥२॥

दगभारुतं विश्वेषां प्रजावरुणं श्री वासं द्रावरुणमुपां त्येजगती सं
वापशावं द्रावै छ वंच तव ती घट्टया वा यथे वी ये जा ग तं मुदुष्टः सा
त्रं चिचिपु वंतां मिं द्रा सा मा पं वं द्रा सा मपो अदि निरु चं वा ह स्यत्य
सा ना सु द्रा च लुष्टुं सा मा शौ द्रं नी म् तस्यै वं का ना पा यु नी र द्रा जः सं ग्ना मा
गा न्य कृ शा मि लुष्टा व त् मं च नुः र्वा मा त्नी इषु चिं जे ग त्ये दं सा रं वि नै
द्वै र श्मी न चान्त्र थं र थ गो पा न्ना ग त्या लिं गा न्द व ता द्वा न्या मि षू
न्य तो दं ह स्त च्चं द्रा न्या मि षू न्य राः प र्त्वा द या लिं गा न्द व ताः सं ग्ना मा
शि पो त्या नु षु व डी त आ ली क्ते ति च द्दे द्यो द्यः सं न्तो व स ती व री

सं० ५
॥ २ ॥

पुण्यसमागतासु पुद्गरस्थितान् सर्वतः पुद्गरं तत्र विश्वेदेवाः अधारय
न्तुत्यायततामरुतेष्वभकारादृष्टमिन्द्रमन्तेः विप्रियादृष्टमिन्द्र
सापूर्वस्योमनागान्परिदुष्टः शक्तः प्रवृत्तयस्यमगुणतो नामगो
वरातः श्रेष्ठकर्मणः सप्तसप्ततलं ब्रह्मस्यैव श्यरुः ॥ ५ ॥ वाप्रिना
विगजाद्यदशाद्यानां ॥ १ ॥ पुण्यस्य तदशाप्रमग्निवा दशाप्रवाप्राप
येन प्रवेभ्यान्वरीपुत्रुपसन्नाजसस्रप्रजादेवानिधेजीविपुत्रुपान
पचनहीनगन्धैः प्राम्प्रवेभ्यान्वरीपसन्निधा कृत्याद्यैः प्रसक्त
प्रयैः चानाशाप्रमग्निवाद्योद्देशाज्जापमग्निना सप्तद्वरैः प्रदृ

संवेहं हं पंचाशिवीदं सुहासः परममनस्यचतस्रो ल्यादी नरस्तुर्वस्ति
ममभ्रमं कादशाशाहृयादशास्त विप्रिवनववेराजस तेत्या सुदुर्
शोनिरातेनसासः पंचेदेनयेवस्त्राणापसो मउआनः प्रयोद्देशगग
यत्रविनिराकंतेनापुससाविका प्राप्राथंततीयाद्विपदासौदासरमो
प्रक्षियमाणः शक्तिरत्यप्रनाथमालेनेतोर्थचंचउक्तदस्येततः ॥ १ ॥ तं
लिङ्गः समापयतातशाघावनकैवलिष्ठस्यवहतपुत्रोः स्यापंचिमितिता
उकंश्चित्पंचः पकृन्नासंस्तवावसिष्ठस्यसपुत्रस्येदेणवासयादः प्रभु
कापेवाधिकारंभ्यदैवंसाचाएकविरातिर्द्विपदावामदरर्थचंचउत्त

सू. २५

॥ २५ ॥

तद्विर्भूत्वा यशस्वः ये चान्नाश्रयिताः ॥ २५ ॥ यवस्य नवावो यानुदुष्याः सा
 चित्रमेव वाजिन्यो न गमिति भावे. वायुर्भवेत्तुर्वैः स च तैः भवेत्तुर्वैः
 श्वः प्रातःसीमां जनत्या धादिना स द वती ॥ घना इव स्तः
 पृथु नदे पृथु पृथुः पृथु देवा को द चिर्जित ॥ यथा वा ॥ सा स द ॥ रा
 देयश्च ॥ देव विभ्र विप्र गे इ विष्ट ॥ त मा स य मा प म मु ही प जी ॥
 न व सं त्या व श्र दे वी वा स मु द्र य म आ य मा सी म सी र ॥ यथा न्दे
 वी व न्दि वी न वी स न्दि वी व न्दि वी
 च मा दि ल्पे न्दा दे व स ॥ २५ ॥ क धा ग द वा वी पं स त ॥ य व म सी व ॥ २५ ॥

हाटो वा स्तो अत्या वा मा य जी शो वा स्तु परि षा द स त्या द वा नु द मः प्र स्त
 वि न्य उ प नि प न्क ई प न्का धि का मा द तं हा धा ए को द रा द्वि प दौ न चः
 स स प्र सा क मु क्ष प व्वा य च द श द श वि प्र गा वा दि न व म्मा पु गा यु यी त्यौ
 नु द पृ गे द्री न यु वि मा च नी ता मा य द व म ची वृ ष णे तु व स र्वा यो चा दौ
 स सा स्त पः य का चा स्त स्वः सो र्ये उ द्दे ती ति चा न् य च मा दि वि प्र च प्र
 ति वा प्र मि च को नो न्ना गा व च्च द श म्मा द य स्व यः प्र मा था तु र उ लि क्त
 च तु थ्या द श दि त्या स्ति स्वः सो र्येः प्रति वा द श म्मि नं तु त दा भु च्चान

वसुधा कृष्णविशज आधीरथो धामान्धवासापस्यसुः पञ्चगोम
 तापेयातादिप्रेमाडवोपट्टप्रागायंशुभाअशतपस्यस्यतुवाडु
 मनाकाशेचपदप्रतिपेच्युगःप्रतिरचो॥५॥प्रत्यपट्टप्रा
 थासंशुवकृष्णशुवकृष्णपञ्चगोमसंतुष्टुवांनराधीपंचसुनीपची
 राटोकासनेहपत्न्यसुवहंशुवमंत्यापाशलिमानमीसापुवंचना
 यंचजगत्वेतंप्रवीणयासुवकीर्यंजोर्षययश्चवादिबहुजाःकुविदंम
 वायापंचसुचिन्वशागेदीर्घानियवीद्वारशमायनमेत्यात्तुष्टुपुष ॥३॥

श्लोकसापट्टसारस्वतेतुलतीवासरस्वतेबहुदुप्रगाथःप्रसारपक्तिः
 परस्वित्त्योगापथीःसरस्वतेपत्रदशोद्यादिनहंस्यत्यमंथेदीचलती
 यानवम्यावेद्रावाभणस्यत्वअच्येवःसप्तोत्तदेवतात्यापरीरक्षवं
 त्कर्मित्येशश्चतिज्ञान्मन्त्रैः॥६॥तिस्रःपट्टपाजोन्यतुपजन्याय
 त्चंगामप्रचिद्धितीयापादनिच्यदेतकुमारआग्नेयोपश्यदृसिधएव
 वायएकामःसंवत्सरंदशपजन्यस्ततिःसहृष्टान्मंडकास्तुष्टुवाद्या
 सुष्टुविंशसोमापंचाधिकंद्रासोमंराक्षोघृशापाजिशोपप्रायंपट्टस
 श्रुवाद्याजगत्येकविंशीजयोविश्योचाशदशीमारतीचदशमीच

म० नु० ०५
॥३२॥

तुर्दश्यावा मे यो देव्ये का श्ये लानु हृ प्र न व मा शू द शी सा म्यः स ए द
शी मा व्ये पृ मी या क श्या ते नो प्र व र्त्त यै ति पंचे श्यो मा नार द इ त्य, प रा
त्य न उ ता शी क र्त्त रा र्थ र्थः पृ थि चं त रि ध र दे व तः प रं मा य त्रं प्रा ग्ब ल
पु न्ने वि श्वा नु स गी नः प्रा ऋ त्वा ता ष्ठा पृ म मं ड लं मा चि च्च तु ख रं
मे चा ति ष र्त्त य ति श्री रं डं वा हं तं पृ प्र गा था दि र्दु नि ष्टु बं त मा पं द
ये प्र गा थो ष र्त्त य रः स न्ना तुः क ए च स्य पु न्ने रा मे ग त्वा या नि श्वा
सं गा य त्वा न्त्वा पु मी न न्ने क मे ध्या ति थ ये ह न दे वा स्तु हि स्तु हा ति च
त स्तु नि र न्ना नं तु हा व न्नी चा ह रं गिर स्त्री श म्वा ली पुं स्त तु प रं न्ने ॥३२॥

३०२॥

ने प्री तां त्य या तु टा वे दं न तां दु च च र्त्ति रा न्ने ध्या ति थि रां गिर स म्भ्र प्र य रे चः
स्वा द वा नु पृ वे त्या म्भो मे ध्या ता थि चि मि र्त्त नं तु श वा दि य न तु विं श
ति न्ने ध्या ति थिः प्रा गा थं च नु पृ प्र गा थ यो व ह ती चां थाः का र वा प ग स्य
या क स्था म्ना दा न स्तु ति थि र्त्तु से का दे वा ति थि स्तु चो ल्यः पू र ड धि गी तः ।
कु रं ग स्य वा न स्तु ति स्तु त्वा र्थ श्र त स्यः पा ष्ठा वा ॥७॥ ॥ दू रा दे वा न च न्ना
रिं श द्वा च्च ति थि रा थि नं दि व ह त्य कु पृ वे त मे त्याः पं च र्थ र्थी श्रं च स्य
क शो र्त्त न स्तु ति र्त्तु ही इं द्रो था च न्ना र्त्तु श द्वा स्तु चो ल्य क्ति र्त्तु दि र स्य वा र्त्तु
व्य स्य दा न स्तु ति प्र य दः पृ ट्ति र्त्तु न र्त्तु मा रु त मा न स्तु चि का स थं

सुरुषी सञ्जाश्विनं ह्यनुदमं त्वानुनेसं काश शकणां त्येगाय व्याहृये मा
 वाचतुर्थे पृथीततुर्द श्यायवः सत्यः पंचमीक कपूदशम्यायास्त्र
 दुष्टतिराद जगत्यायत्यः षट्पुगाभो यश दुहतीर चोत्थात्तर
 दुष्टयास्त्रा रं निः प्रगायस्त्रे म्मद शर्वस्त्रात् यगा रं ये जे
 देवीत्रिष्टु बुया प्रायश्चित्तं मा जगुतिशात्तं उत पंचपादकः स
 मः प उवदं द्वयपात्तं पंचवर्तनाच्छिहं वेदः पुतेषु मारययिंद्रवला
 भागा उच्यन्ते सति न्याका ग्या यना तस्वत्तरा न्ना तच्छिहं पसन्ना
 तं ददश विविदिश शानि पंचो नापगाथोतं दं ह्यचि क्रोदित्ये ॥३॥

अहमव्यभिचोपशान्तिस्तुतिनां तं ह्यप्यसप्तविंशतौ
 मरियन्तं का कुमा शगायं ह्यि तुर्द द्विपदी त्ये कुकु यं ती जल
 दस्या दीन त्कतिशात्तु वी उच्छिहं तो ब्रह्म्यायादि त्वम्य आ गंतप
 द्विशति शीरुतं पशा वयमुत्तु नात्तं त्ये द्वाचित्रस्य दानत्ततिरा
 लमाश्विनं चि प्रगायदिक ह्ये तु पुत्रकाय श्या ये क कु म्म अश्याति
 वीर्दं छिष्टि शात्तु म्मना वं पश्चात्तं यमा छिहं ह सया वस्तु चो ल
 संघाम्यस्य वरो दीन दस्तुतिरं न्या सुष्टु पला वी चतुर्विंशतिर्नत्रावस
 णं दशम्यायास्त्रि सो वैश्वदे यउपां त्यो छिमा भो युवाः पंचाधिकी व्य

म० ल० तस्य एषु सव सोदानस्तुतिरा वा पाद निच्य च म्यादिकुं पुगती
 वरुह्य तु युयुत्सता वरुती गत वती विपरी तो नरा पुगाथा दिवदाच
 तुर्वी शोका वरुती विर्या लिके म० च० बु० म्ये दुःख त विगटुजा
 तुपरि शो वरुती वरुत्या विषम पदेत्तरा पंक्तिः सत्ता र पंक्ति गीय
 ती पंक्तिः पुगाथो च वी म व्यो गा यती द्वि पदा चिकु पंक्ति वी य वा गा
 यती महि वा द्य ना चित आ न्न आ दित्ये भ्यो ल्या गी वा प स पि म हां पं
 वा म० ल० स्व प्र वृत्ता द्योः पं ना प्र वा गा थः सा म्ये ए ज दे व मी र्ग ल्या मि यु
 दश प्र क ण्वः प्रा गा थं तत्पु सु शु तं पु टि उ र्वा प्र नो भू टि उ र्वा

॥३॥

म नो भू टि उ र्वा थान ना वा नु त प्र मं स्वा रो म च्य ए त तं मा त रि श्वा
 ना वि प्र मं ति वे भा र्द वः प्र गा था म ती लु च क शः पु स्व पु र्वा थ
 दा नस्तु ति गी य चं वृ त्ती या त्य ज नु ए नो प्र ति ते ए प ध्या त्या मि
 सो री पं चि तु व द वी च लु क्क म च्य आ भ्र नं ज ए न थ य चि ज स्त
 वा चं व भ्वे दे व मा थ लि क्तु ति वे मा नि स स सु प र्ण रं द्रा व रु षां जा
 ग त म म्भ आ वि श ति नै गीः प्रा गा थं आ न्न यं प्रा गा थं तं म यं द्य
 ना प्रो अ स्मि द्वा द श प्र गा थः पी तं स स म्या धा स्ति स्तो व रु ह्यः स स
 यो गा य त्र मा धा धा च तु थ्यो दि द्वा स त मी चा नु ए नो ल्या दे वी त्रि ए

सर्वे २५
॥ ३५ ॥

पुत्रायदिं तरोभिः पंचो ना कलिः प्रगाथः प्रगाथ संत्यानुष्टुपत्या लुस
काभल्यः सांम दोमैत्रावरुणिमीत्यावावरुयोवा मत्यां जाल नडाआ
दत्या नस्तव नशंभ्यां प्राप्ति-संस्थाप्यदि तमा ॥ आतो नो नाप्रि
यमेयजादीव तुष्टुमुत्तास्त-चाभ्यत्तारोत्याः पञ्चदशोभ्यतेधयादी म
स्ततिः प्रप्रवं आनुष्टुपं वृत्तं वृत्त्यं तं द्वितीयाधिक-चतुर्थी द्यास्तिस्त्रो
गोय-यः प्राकृत्यकारे शोपं कीजगोदृभ्यदे वा र्थे न स्वयां तरुणाया
राजायं न तपुरुह-नावाई तीव प्रगाथदृष्टिग तुष्टुपुरडाळनं नैवेजः
सुदीपिपुरुमी-स्तथावी-यतरुजाग्नेयंतुष्टुप्रगाथामंह विदु-तद ॥ ३५ ॥

धैतः प्रागाथो ह निभास्तुतिनां शोरा थोगो एव न आनेयः सन्नवधि वींभि
नोविशो विशोवः पंचो नाग्नेयं व तुष्टुपुरास्त-चाभ्यत्तारोत्याः क्षिप्तोनु
दुन आक्षं स्यभूत रंणा दा नस्तति पुंस्तुति शो कश विरूप इत्तं नु डा
दशकुरु सुतिः का र्थो जज्ञान ए कादेश प्रगाथा तपुरोकाशं दशवह
त्यंत मयंकलु नैव कलु मीगवः सोम्यमे त्या नुष्टुप नस्त-यंद शोके
पूनीव सागा यत्रैत्या देवीत्रिपुत्रात् नो नवकुमीरी काग्नेः ॥ ५ ॥ आ
देवा नो वैश्वदेवं प्रष्टुश ना काव्य आग्नेयं मा मकथ आभ्य नैह ना
हिपंचविश्वया को वा कार्कि जीगतं शुम्नो पट् वा सिवी होरा पुन्नीकः

सं० ०६
॥३॥

प्रियमधो वा प्रागाथं रुतं बोदस्मन्नाथा बहदिद्रावससन्मेधपु रम्यो
द्यनुष्टुभहृत्वंसमा नो विश्वा सुषड् न्या वा सशत्रय पा कतिहा सरेद्र आ
नुष्टु रं द्वि पं न्यादि पांतं नृ यस्त्रिं शच्छुत या कृ शी सु कर्णा वा धा नुष्टु बुद्ध
नुष्टिं शच्छु के शी त्यं द्रा नं वी गी र्च पति द्वाद शविं दुः पूत दक्षो वा मा क त मा
शानव तिर श्री गी रिस आनुष्टु रमस्मे स का युता नो वा मा कृ ति ह्यु र्द नं
च नुष्टु रं द्वि रा वि ध्या मी ति मा कृ तः पा दः परं शो वा र्ह स्य त्या या इंदु पं थो
नार नः का श्य पा वा र्ह त म ति ज ग त्यु पर शो द हृ त्या व त्ज ग ती जि न्द्रु प न
ग ती त्यं त तः पा द्वा इं द्र य द्वा द श न च ओ षि हं स ह्यु पां त्यं च वं कु नो

॥३॥

त्या न व म्मो पु र्नु उ कि कौ त्या मि द्रा द्रो श गा थ म यं त द्वा द श न नो ना र्ग व स्त्रे
पु नं प धो ज ग ती प रा स्ति स्त्रो नुष्टु मो य मि ति ह चं नं द्र आ त्या न म स्तो द
ष्ट मी व ज्ज सं स्क्रु ति रू पां त्ये वा न्या व थ क्षो रु श ज म र्द नि नो ग वा म चो
वरुणं प्रा गा थं त्रि त्रि पु वं तं र ती या दि गा य त्री प रा स ता ब हृ ती स्तो त्रं रा त्र
स्थ क्स पा दा दि त्या भि द्यो जा य ज्ये सो र्यो व हृ त्यु प स्या स्त र्य प र्भा स्क्रु ति र्वा
पा व मा नी ग ज्ये त्त्र म न्ने छ धि का ना र्ग वः प्र यो गो वा र्ह स्य त्यो वा निनः पां च
कः सह स स्क्रु त यो यो ग्न्वा र्द ह ह य ति ष वि षु यो र्वा न्य त र आ नि यं त्य द स्ति न
शि प चू ना सा म रि वी र्ह तं पं च मी वि रा डू पा स रू म्पा द्य युजः स ता ब हृ त्यो

सं० ७०६
॥३७॥

इत्यादि सुतः ककुभ्रसीयसी ककुबनुष्टुवंत्याग्निमारुती नवमं पंडलं
पावमानं सौम्यं स्वादिष्टया दुशमं च्युतं दीः पत्रस्वमथातिथिरपशुनः श
पः मनहिरव्यसूयः समिद्धं कादशकाश्यप्राप्तितो देवलो वा विशतिः
सुसाभ्यां प्रमाप्रियश्चतुरनुष्टुवंतं मंदपानवात्समि वने सोमाः परिधि
या प्रत्याजासु उपास्ते सोमा अस्तमा ॥ ७ ॥ सोमः परिप्राशानुषविवापु
नेत्रनिज्जलव परि सुवानः सप्तयत्नो न प्रकविरतं धावंत्येते सोमः
सोमा जुमं प्रसासासः पवस्वषट् दृक् च्युत आगस्यस्तपस्व सुते
ध्वनीहादीर्घं च्युत ए प्रकवरे मध्यं यमजी प्रियमचः प्रात्मन रेधः ॥ ३७ ॥

प्रधामिंदुः प्रसोमा सो गीतमः प्रसोमा सः श्यावाभ्यः प्रसोमा सस्त्रितः प्रसु
वान् अमानः पवस्व प्रस्व सुत्सजि ससु तार हगण एष उ स्य आभुर्
धैरुह न्यतिः पुना नः प्रय गावा मथातिथिनी नेय न्यो उ न्य उ ॥ ७ ॥ ॥
इति षट्साष्टकः समाप्तः ॥ ॥ प्रणो यास्यः स पव स्वास म न या सोमः
पंचे कविभीगी व स्रं स्या पव स्यात्ते शुभास उ चा थ्यो च्य वी परि वृक्ष उ
नेच तु द्वे म वस्तारो स्य प्रत्नो य वं य वं परि सोमः प्रते धारा स्तारो पव स्व
प्रगायत्रेणो यां त्यापु र उ क्षि ग या वी ती त्रिंश द म ही यु रे ते अस्त म म ज म
दग्नि रा पव स्व नि च्यु विः काश्य पो व षा सो म कश्य पः ॥ ११ ॥ हि न्ने ति र

गुर्वीरुणिर्जमदग्निवीववखशतवैखानसा अष्टादश्यनुष्टुपुग
 स्तित्त्वतामेयखं सो मास्ति द्वात्रिंशद्भ्रजः क्रम्यपोमातमात्रिं
 भ्रामिजोमदग्निवैसिध इतीहृदः सप्तस्रपयः शेषपविनावलि
 जंवाभो जा एवखसामतिसो निवदिपनागायत्र्यावित्ता नस्तिस्वदि
 ध्यावायत्तव विचंपं चाग्नेयः ला विच्यमिस्व वित्रीवैश्वदेवीनासा
 मत्यात्रिशीपुर उदिस्तिमिंश्वनुष्टुवंत्वे चते पात्रमा न्यजोत्सनी
 जा गतन्त्वं प्रामुशानसः प्रदं देरीवेत्सिर्नी लंद नस्तिष्टुवसहृष्टु
 नैहृदयस्त्वोत्यत्रिष्टुभोत्रिरस्मैर शु रादक्षिणा नवेत्सपनेत्तावैश्वी ॥३८॥

मित्रीहरिंमजंतिहरिमंतःस्वकेपविचःशिभुनेक शीवांस्त्रिष्टुवष्टुम्यत्रि
 ष्टियाणिपंचकविः॥३॥ अर्चो व प्रराजाचोदसः सोमस्ववसुभोरद्भ्रजः
 प्रसोमस्यासावितित्रिष्टुवंतपविचंतेपविचः पवस्ववाच्यः प्रजापतिरिं
 दायद्वादशवेनाभागी रोदित्रिष्टुवंतंप्रतेष्टात्रचारिंशट्षिगणादश
 वींजकृष्टोपापाः प्रथमसिकतांनिवावरीद्वितीयेष्टभिन्योजास्तृतीये
 त्रयश्चतुर्थेऽत्रिः पंचात्यागृत्समदः प्रलुनवीशनायंसोमोष्टोप्रोस्यं
 सप्रह्वानः षड्दसिष्टः॥३॥ अस्तर्जिकश्यपःपरिस्तुवानः साकमुक्षोः
 वींपंचेनोधाजपियत्कण्वः कनिर्जंति प्रस्त्वण्वप्रसनानीश्चतुर्विंशति

सं० ३
॥ ३५ ॥

द्वे जो कसिः प्रतर्द्ध नोत्पद्यथा शयं-चाशदा घेत चं व सिधो पश्यदु नरां न
वपथग्ना सिद्धा इंदु प्रवतिर्त्त पगयो म-युग्म मन्वुधी प्रया कश्चिः
कृष्णभू-नदी को नरु-रुद्रति-चतुर्द शप राश्यां ल्याः कुत्सा नि नादा शं
ब्रीध-न-जिभ्या चा नुष्टु नं हृत्-स्यु पोत्या ह्यं ता या शर न ह्यन्की
शयपो-र-हृत्याद्या नी नैवं त न वा धा पु रं जि ती पो क शां धी गुः श्या वा
न्वि य पा नि नी कृ वा नु कृ वा न न शो म नुः सां व र ण इ ति त नः श य प्र ज्ञा
पतिरु पा ये मा य-यो क्रो णा शं जि त नो क्ति हं व द्र पु न्ना ना व प कृ त्ता
स्यः स ह्या यः प वं त नार का श्य पो हं शि त्यो कि न्यो वा कुर सो ते व ई ड न ॥ ३५ ॥

अथ कूक नाग्निश्चाक्षपश्चमृमीन वा म नु रा पव ड ति त चाः पंचाग्निः
परीतः पट्टि शतिः स ह्यक्ष षयः प्रागा थं त ती या शो क श्या वै द्वे पदं ज्ञे
म्या ये च व द्वा त्या प व स्व षा क श गो रि वी ति हं वं श क्ति र का म्प र सं जे ती वी
धं स धा कृत य शा क्त्वे णे च य इ त्य ष वा द्वा स्ति स्रः शक्तिः को क्त नं
प्रा गा थाः स सु च्चे गा य वी य व म ध्या प रा स तो व रु ती परि प्र य धि का ग्न
यो धि च्छ या ऐ श्व र यो दो प दं प र्थु पु द्वा द श च्य रु ग न स द् स्य रा जां नो ति
सा नु ष्टु मः पि पी लिक म ध्या प द्ध्वं व रु त्य स्ति स्र भ्र वि रा जो या रु च्चा
त च म ज न तः पा रु क्ति पि रा त्य षं ना न नं च तु ष्क शि भः यां तं हि श य णी

स० सं० ७७
11/1/11

वयेकादशक श्यपोयइं दोश्चतुष्टय शयं उलमये मप्रवितजा श्यः
पिप्रीहीनः प्रसएकः ॥ पा॥ अग्रं स्पस्ति प्रकेतु जा नवत्रिंशत्संज्ञा
स्तु नोत्संज्ञं प्रोहि सिंधुदीपावां वरीष उपायं गायत्रं अनुष्टुपं तं
पंचमी व नं प्राजासप्तमी प्रोत्संज्ञं चित्तु नोत्संज्ञं तयोर्धर्मयम्याः
संवाद्यः चतुष्टुभिर्धर्मिभिरु नार्थं यं प्राजासप्तमी नवमी पुष्पिर्नि
चन्द्रान् चतुष्टुषान् वा गिहिविधीनं जगत्वं तं परियं संवाद्यं शयं
पंचविंशत्यां दिव्योत्संज्ञं जगत्वं तं परियं संवाद्यं शयं
यामं प्रदीहि नोत्संज्ञं व ता पराश्रितं चित्तु नोत्संज्ञं चतुष्टुषान्

॥ ७७ ॥

होना बहुत्युयोत्यापामा यनाः पश्यं च दीरताषक नाशं खः पि अं जगत्वेका
रुही मे नंद म न आ जे वं चतुरनुष्टुपं तं लोहादे व श्रं ना द सर गय चतुष्टु
व्यश्चतस्रः सार खत्य स्ति स्रः पंचोत्संज्ञं स्रः सोम्यो वा न्ये अनुष्टुभा
उपोत्संज्ञं पुर स्ता दू र ती वा परं मत्याः संकुसिकं श्रतस्त्वात्त्युदे यताः पराधा
त्री परात्वा ष्टी पराः पितृ मे धा ए कादशी प्रस्तार पंक्तिर्न गत्युपोत्संज्ञं नुष्टुप्या
जापत्या वासानिरुक्ता ॥ ६ ॥ नि वं चतुष्टु मथितो च गु र्वा वा रुणि प्रा ग व
श्रव नो वा यं ग यं वा नुष्टु मथनी वो प्रीयो द्वितीयो र्धर्चः षष्ठी गा यत्री सप्तो
स्तारण्यं द्रौ वि म दः प्रा जा पत्यो वा वा सु क्रो वा व सु क इ इं द शानि यं तु गात्रमा

सं० ०९
॥४१॥

यैकपदापादएवमाशास्यर्थः परा नुष्टुवंत्येविराट्त्रिष्टुभावाग्निनाष्टावास्ता
रपांसं कुहयं चोनापुरस्ताद्वाहंतं त्रिष्टुवंतं त्येत्वा चिदा जस्वो नुष्टुना यः
जाप्रहसप्राद्योत्रिष्टुभौयंचन्यभिमारिणीद्रसामेषकास्तारपांते जाभि
न्यां त्यस्ति एतानुष्टुभानद्रसकादशसोन्यप्रहिनवपाठमा नुष्टुनमाधाचतु
र्थाक्षिगासत्तुचतुर्विंशतिरेकोवसुजाविश्वोहिद्वे संद्रयस्तु क्रियाः संवाद्
दंद्रः सक्तस्यप्रथमयं दस्यस्तु प्रापगक्षवदिदं नदं दस्ययुजः शपां यम
कुश्वचनेन नाष्टाप्रदत्तत्राये चोनाकवयएवैपउरापमदीन (यत्नान
एकादशवैश्वदेवेषुसुमंता नवपंचादा जगत्याः ॥७॥ इतीष्टा वैश्वदेवो ॥४१॥

इः प्रमाथः परागायत्रो द्वेकुरा अवणायत्रादास्तस्य वसदा जस्तुतिः
पराभिर्मतेमित्रातिथौ शजितत्तहाट्षिरुयमश्रवसं पुत्रमस्यवशाक
प्रप्रावेपाः सक्तुनामोजवान्नाशोक्षकषिप्रशांसाचातकितवानदाचैस
प्रगीजगस्यबुध्रंनुशाधानाकोवैश्वदेवंतुद्वित्रिष्टुवंतं त्वासा नस्तान
मोद्वा दशसौथोमितपाः सौर्येजागतं वैत्रिष्टुयशस्यस्मिन्नः पचमुक्त्वाग्नि
दोयं वाषट्कनाकाक्षीवतोद्योपश्चिनंहित्रिष्टुवंतं रथं यांतं समानतयं
सुहस्त्याद्योषयोस्ते वैकादशकल्लाशमेद्वित्रिष्टुवंतं लायातुत्रिष्टुवादि
दिवस्यरिहादशवस्यपिराजियंतु ॥८॥ ॥ इति सप्तमाष्टकसमाप्तः ॥ ॥

शु. ८
१४२१

प्रहं तादशज गन्माद्यो सप्तमूर्त्तुं ठमिंद्रुशुशवविकुं ठानामासुरीद
तुल्यं पुत्रनिधे तीमरुत्तपत्तेपतस्यास्ययमेवंद पुत्राजनेसप्तगुत्त
तिःसंरुद उतमानं मुत्तरेस्त्रिभिस्तसावाके मुवेनकादशं त्यत्रिद्रुना
स रूसीचरुं यामंन्य पाद्येचरुपु नाप्रवा मरुससद्विजगत्यायतके
तत्रिगारण्यावपटु कारेणवक्योपु भ्रात पुसावी कोमिनरपःप्रचि
श्यदवेःसमवददुत्तरेस्त्रिभिर्मं ह तनवतत्रयु जोमिवाकीपि भ्रुडुल्यु
त्तरेच पद्रममुतीदेवा नांयने आमत्युत्तरं वेत्तुदशके तदयत्तुदु
वीमिस्तु माद्याजने नोपुत्रोवनेतासु पटुवक्यु यदु कतवामदं यदु

रेषाविदंते सप्तवं भ्रुदवं तु च तुथ्यो सास्त्रिस्त्रेजगत्यः पराणवत्पारिस्
ता-युत्ता-त्रु-षयोद्वेपदे लविमंडलेथके स्वाक्रोय जासमातिगो वागना
ब्धेध्वोदी-पुरोहितोस्वक्का-न्योमा याचि नोश्रं पतमोम व्यापुरादधेत
मितरेकु द्राजनिचेरुरथतोमा याचि नोसुबंघोः प्राणा-नान्त्रिस्त्रिपतु
रथहास्यभ्रातर स्त्रीयोमा प्रणामेतिषट् गायत्रं स्वस्त्ययमं ज स्वायत्त इति
द्वादश-चमानुपु नंमन उवावर्त्तनं जेपुः प्रतारीतिदश-चैयतरान्त्रि-केत्य
पनोदार्थं जपुश्चंतुथ्यांसोमं-चास्तवन्त्थोरपगमायोत्तराभ्यादेधीन
सुनीति सप्तम्यां लिंजांस्तदेवताः शिष्टानिः यंक्ति महायंक्ति पंक्तुत्तरानि

स०नु०ट

॥३॥

धीवाएधिष्योसर्वमिदं तीदं वाध्वं चैना जनमिति द्वादशार्चं या नुष्टुभं च त
 सभिरसमातिमस्तवंपंचमिदं पश्चागस्यस्यस्यसामातेषां राजानमस्तो
 त्यरातिः सुबं धाः संवमाहूयने यथा लक्षसंजमस्यशान्यं वाधागाययो
 एस्याघपत्नीइदमित्थाससाधिका नोमानेति श्रोमानोवेभ्यद्वं रती
 ॥१॥ येऽयेनेकादशाद्याः पञ्चगिरासोस्तु तर्थात्वात्रिष्टुपंचम्यनुष्टुपु
 गायोनुष्टुगायत्रीचतस्रात्याः सावर्णेदीनस्तुतिः पराचतस्रुगाय
 यः प्रातोद्विचिखंतंतुस्यमित्तिस्त्रिष्टुपु वासासंस्तुत्यापथ्यास्तुतिद
 वत्याकथायां नत्रिष्टुभमिदं द्वः पंचानां सुकृपायासंस्तुत्यास्तुतिदंतंतु

॥३॥

देवानुष्टुमाधिष्यं द्वादशायास्यां गार्हपत्यं सुदपुतो नदाः सुमित्रो वा अ
 भ्रं आग्नेयं द्विजगत्यादीमांमएकादशापंचमस्यते बहस्यतिजां जंतु
 धाव जवमीजगती ॥२॥ देवानां नव लोकाया बहस्यतिदीक्षायण्य
 दिति वीदं यमानुष्टुभं जनिष्ठा एकादशागारि वीति वंस्तु नोपदुसुनचमिं चु
 क्षिप्रं यमेधानदीस्तुतिर्जागतेत्यावोष्टुसर्पे रावताजरत्न णीग्राव्या
 स्तोदत्रपुषः स्युमर्गिमीवोमारुतंतु पंचमीजगती विप्रासा द्वितीयापं
 चम्याद्याश्च तिस्राजगत्यापस्यं सप्तसोचीकोग्निर्वैभ्या नक्षेरो वासपिर्वा
 वाजं वभर आग्नेयं ब्रह्मिः सप्तियद्माविभ्याविभ्रवो सोमो व नो वै भ्र

सं० १०८
०४४॥

कर्मोक्तं द्वितीयादि राडू पाच शु षोयस्तत्र न्या म न्युक्ता यथा मा न्य वत्वा धा
उगतीत्यथामन्या च तु र्जगत्वं तं सत्ये न सप्त चत्वारिंशत्सा वित्रीर्यु
त्तदेव तमानुष्टं वं च मिः सोममस्तोपशनिः स्यचिवाहं सप्तदश्या दे
वान्यरथ्याया सोमा कौ परया चंद्रमसंपरा नृणां विवाहं मेत्री आशी
प्रायाः पशुदेहीति देव च्चयासः संखरी निदार्थं यथा यक्ष्मनामित्री देपत्तो
न वा न वस्ति स्या न्दृशरा ग्ण्णा प्रीति द्वै यद भिवा वृषा घोश च शु रि
तित्रिष्टु नस्तृष्टु मुसे च्छती पूर्वी परमिह प्रियमानः पुजां जगत्प्रां ॥ १॥
विहि यो नि केंद्रो व धा क पि ति द्वा णी द् अ न म् दि र को क्ते र क्षा ह्वा णे च्चा वि

कोपाय शान्तये शशां चतुर नुष्टं तं ह चिरे को नां गिर गो म् ॥ १ ॥
न्या मदे वी यां सोमं न्या नरी यमिंद्रं स्ववद्यु नारे कः पंचम्यद्रास्तो मसि
हृत्तशीपी पा ऊरा जारा यणः प्रो म्प मा लुष्टु मंत्रिष्टु वं तं तु स जा ग्द व
द्विः पंचा न्ना द् क्त वं तह व्यजा न्मे यं चिष्टु वं तं य न्द स्य शा यो ता मान वा च
अदवतु जी गतं महि तान्चः पार्थ्यः प्रस्तार पां सं पु रर स्ता ह् ह यं तं च
यो रस्यु पा च्चानुष्टु नो न वम्य क्षरः पंचिरे वी द शी न्युं कु सा रि णी प्रते
षड्ना स पी बुं दः का ड् व यो ज्जा ग्ना स्तो त्प स म्ये त्रिष्टु नो पंचमी चा
॥ ४ ॥ ह ये ध् नो र्ब शी मे कः पु र्स्वाः पूर्वी धिता न्का मान्यु न रा सा धा वरो

संस्कृत
॥४५॥

इति संज्ञातमनिर्णयती प्रत्या चर्च इय इष्यो जाय सुदेवो तद्विज्ञा प्रोसचे
तितिस्रश्चेलना क्यं शिष्टा उर्व श्याः प्रोता नो बरुः सर्वे ह रिर्व शो ह रिस्त
तिष्ठं विष्टु वतं या ऊ ब धी ल्य वि का थ र्त्त गो प्रिष्ट गो प रि क्तु तिरा नुष्ट
नं च ह स्यते द्वादशाष्टिं षणो दि वा पि वे ष्टि का मो दि जी स्तु द्वा व र्त्त नो
वमा वै र्या न सं ई इ र व स्यु वी द नो व र्त्त द वं तु विष्टु वं तं इ ध्य व्त्त
धः सो म्य र्त्त लि क्तु तिरा न व र्त्त लो ज ग त्वा प च प्री व रु ती गो प्र र्त्त मि
धै प्र त सु र्त्त लो ना र्त्त र्त्त द्वा ण म र्त्त र्त्त य र्त्त ण ना जि ति गो व ति द्वा ष्टं
न च र्त्त त ती यो त्वा व रु ती आ ष्टः सा धाने द्वा प्र ति र्त्त र्त्त तु धि वा हे स्य

त्या पा त्या द्वा र्त्त त्या नुष्टु म्ना कृ ती वा ना थ्ये का द श श को व र्त्त
मि त्रः क द क्ता स्मा दु मि नो ना म्ना सु मि त्रो गु ण तः सु मि त्रो वा
ना म्ना दु मि त्रो गु ण त स्मा लि ह री व र्त्तो पि पी लिक न च्च
त्रिष्टु वं त्या द्वा गा य वी वा ॥ ५ ॥ उ त्त्रो र्त्त शः का उ य व र्त्त
धिन मा वि दि द्यो द क्षि ण वा प्रा ज्ञा प त्त्रो द क्षि णा त द्वा
ह न्वा सो च्च तु थ र्त्त ज ग ती कि मि क्त्ति प रि मि र सु र्त्त नि ग्
क्ता गा य र्त्त ष्टं सर मो द व सु नी मि द्दे ण प्र हि ता म यु ज्तिः प
ण यो मि त्री यं तः प्रो च्चुः सा तो न्यु ग्मा त्या मि र नि क्त्त ती प्र त्या

संस्कृत
४६

वैश्वदेवस्य तदुक्तं ब्रह्मजाया ब्राह्म्या वायुना भावैश्वदे
वेद्यनुष्ठुवंतं समिद्धं कारुणं जगत्प्रदग्निस्तत्कृतो वा
समः प्राग्निः पुरुचत्वासेवेकापामनीशिशोदुष्णष्टादं पु
इदपि बतमप्रतदनेस्तनस्य शतमप्रयनात्प्राग्निपुष्यमी
सन्निष्ठापमाद्यधर्मावैश्वदेवचतुर्थं जगती चित्रं ननु
वाष्टिहव्यउपस्तुतप्राग्नेये जागते त्रिष्टुपशक्यं तं पिब
म्यासग्निद्युताग्निष्टुपो वानवाउनिचं नान्नानेन प्रशंसा
चाये जगत्यावग्नहंस्युरुक्षयप्राग्महीयवप्राग्नेयेरा

४६

शोभं जायते त्विति वेसप्राने दोलब आत्मानं तुष्टा वाष्टि ॥
तद्विष्णो वायवेणाहृहृद्विवाहिरण्यगर्भो द्वादशहिर
ण्यगर्भः प्राजापत्यः कायेवसुनाष्टौ चित्रमहो वा
सिष्टप्राग्नेये जागता माद्यापंचमी च तं ये वना
वेद्यमिमं नानुवेद्युत्तमानिहवोग्निवरुणसामाना
माद्याग्नेयीति सप्राग्नेरात्मस्तनः शिष्टाय धानि
प्रातंसप्तमी जगत्याहमष्टौ वागां नृणीषुष्टुवात्सा
द्वितीया जगती नतं शैलूषिः कुल्लववर्हिषी वाप्त

सं० ७०
३०

देव्या वा हो सुखे सुदतमुपरिष्ठा ह्य ह तमे त्यात्रि
हु त्री कु शिकाः सोम जो रात्रि वा नार द्या जी रा
त्रि सत्र वेगा यत्र ममा जे न व वि ह द्या ना स ल म न ला
पतिः पर मेठी ना व वृ त्त लु यो य जो य जः आ जा प त्या
ज ग त्या आ प द्या च सु कीर्त्ति का क्षी व त्त म च्ये
दु र पू ता त रा वा श्रि न्या वी जाने श क प तो ना
ने ध्या ने रा व र ग ना द्या ति गो क्ते दे व ता न्ये कु ता
दि ग्या द्या ति गो क्ते दे व ता त्या म ही स ता वृ ह लु

पा त्या जा द्यो पा त्य म स्तार पे त्ती श्र वा वि रा यु पाः प्रा हु सु द्या पे ज व म शा
कर म हा पा त्तो त चो रि ह व त्त मु भे य म्ना द्या त यो व ना धो म ही
पा त्त पे क्ति र त्या त्या म च्य धो गो धा प ज्य ध र्मि न्कु ना रो
या मा य नो या म ना नु ए त्रे हि के शी मु न यो वा त र अ नी ज्ठ ति वा
त ज्ठ ति वि प्र ज्ठ ति वृ पा ण कः क रि क्त र त श्र ण थ शृ ग म
श्रै क चीः कै शिन मु त दे वाः स म ऋ ष य ण क ची वै श्व दे व त
त ल्ये ष कं ग म्नी र वो जा ग त्त र्थ र श्रि र्दे व म च्य वो वि श्र
व सु रा त्मान म स्तो त्पू वो धी स वि ता र म ग्ने त वा ग्निः

संस्कृत
४२

वश्वधुः सौर्यः सौर्ये गावश्चमुदसोषट्पौलोमीश्यात्मानंतु
टाञ्जीनुष्टुनेतीवस्यपंचषट्रणैवैश्यामित्रामुचोमित्वाप्रो
जापत्योयक्ष्मनाशुनीराजयक्ष्मच्युमेत्यानुष्टुप्रब्रह्मणा
षट्ब्राह्मणारश्रोहागर्भेसंस्त्रावेप्रायश्चित्तमातुष्टुने
ह्यसौसांविदृहाकाश्यपोयक्ष्मघ्नमपेहिपंचपंचेताडुःस्यप्र
प्रेपंत्स्यंतंत्रिष्टुन्मध्यं देवानैः क्रंतः कपोतकपोतापहतोप्राय
श्चित्तैवेष्टेदेवमृषममृषभोवैराजः षण्कोरोवाप्तपत्ने
मातुष्टुनेमहापंचस्यंतंतुभ्येदंचतुर्कृत्रिश्यामित्रजम

४२

दग्नीजगतेहतीयात्रिंशोक्तदेवतावातस्यानिकोवातायनोवायव्यंमयोऽश
वरःकाशीवतीमयंविभ्राद्विन्नादसौर्यः सौर्यः सौर्यः जागतमास्तारपेत्स्यं
तंत्वंस्यमित्तोभार्गवोगायत्रमायाहिसंवर्तउषस्यद्वेपदमात्ताषट्श्रुवो
राजस्तुतिस्वानुष्टुमंत्वभीयतेनेपंचाभीवर्तःप्रवञ्चतुष्कमूर्ध्वं ग्रावसर्वा
र्षुदिग्भावास्तौज्ञायत्रंप्रसूनवःसूनुःसर्भवेऽग्नाग्नेयमानुष्टुनेद्वितीयागक्ष
स्याद्यार्भवीपतंगेहचंपतंगःप्राजापत्योमायामेदेजगत्यादित्यमृषदिष्टने
मिस्ताक्ष्यस्ताक्ष्यमुत्तिष्ठतैकचोःशिविरौशीनरःकाशीशिरःजःप्रतर्दनेसो
हिदधोवसुमनाऽग्राद्यानुष्टुप्रप्रससाहिषेजयद्रेद्रःप्रथश्चैक

मंजु

इति सर्वोत्कृष्टः समाप्तः ॥

